

Informatiebericht SUA

Van	IND / SUA
Auteur(s)	portefeuillehouder SUA/A&B
Telefoonnummers	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2020/43 Behandeling Turkse asielaanvragen
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Asiel-landenpagina's
Geldig vanaf	26-3-2020
Geldig tot en met	01-11-2021

1. Aanleiding

Per brief van 4 februari 2020 heeft de Staatssecretaris de Tweede Kamer geïnformeerd over het asielbeleid ten aanzien van Turkije. 1 Aanleiding hiertoe was het Algemene Ambtsbericht (AAB) dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken op 31 oktober heeft uitgebracht over Turkije. 2

2. Inleiding

In de bovengenoemde brief aan de TK worden twee risicogroepen genoemd, namelijk:

- personen uit Turkije, die actief zijn in de politiek, journalistiek of op het gebied van mensenrechten en daarbij significant kritiek uiten op de autoriteiten en om die reden in de negatieve aandacht van de autoriteiten staan;
- (toegedichte) Gülen-aanhangers.

3. Inhoud/Toelichting

Algemeen

Hieronder wordt een nadere verduidelijking gegeven hoe dit beleid dient te worden toegepast. Hierbij wordt ook verwezen naar de Afdelingsuitspraken van 13 februari 2019 van de Raad van State betrokken, waarin werd geoordeeld dat gegeven de complexe en diffuse situatie in Turkije niet afdoende was gemotiveerd waarom een aanhanger van de Gülenbeweging bij terugkeer niet te vrezen heeft (uitspraken nrs. 201804801/1, 201805676/1 en 201805543/1).

10.2.d en 10.2.d

Achtergrond

- Het AAB schetst een somber beeld van de mensenrechtensituatie in Turkije. Massale arrestaties, detentiemaatregelen en ontslagen in de publieke sector

1 https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z01998&did=2020D04240

2 <https://ind.pucoverheid.nl/zoeken/resultaat/t/0/s/datumdocument->

wt_desc/Ind/TUR/srt/ambtsbericht/org/Ministerie_van_Buitenlandse_Zaken/gdlv/1/b/0/p/1

na de mislukte coup poging zetten de vrijheid van meningsuiting, vrijheid van vergadering en toegang tot een onafhankelijke rechtsgang onder grote druk. Sinds mei 2016 is de vervolging van de Gülenbeweging prioriteit voor de Turkse regering en aanhangers van deze beweging zijn doelwit van arrestaties met willekeurige grondslag en strafprocessen met minimale bewijslast. Meer dan 150.000 personen werden onder de noodtoestand in hechtenis genomen en meer dan 78.000 werden gearresteerd op basis van terrorisme gerelateerde aanklachten, van wie 50.000 eind mei 2019 nog steeds in de gevangenis zaten. In de bovengenoemde brief aan de Tweede Kamer is aangegeven dat vanwege het willekeurige karakter van de arrestaties, de verre gaande gevolgen hiervan en de omstandigheid dat deze nog steeds plaatsvinden, besloten is om (toegedichte) Gülen-aanhangers aan te duiden als risicogroep.

- Tijdens de in het AAB beschreven periode was sprake van toegenomen strafvervolging van journalisten, schrijvers, leraren, rechters, vakbondsleden, mensenrechtenactivisten, (sociale) mediagebruikers, oppositieleiden en andere burgers, wegens kritiek op overheidsbeleid. De strafvervolging resulteerde vaak in gevangenisstraf, voorwaardelijke gevangenisstraf of in boetes. In de bovengenoemde brief aan de Tweede Kamer wordt overwogen dat vanwege de diffuse situatie en willekeurige grondslag van strafvervolging die voor deze groep geldt, besloten is om deze groep als risicogroep aan te wijzen.

(Toegedichte) Gülen-aanhangers

T.a.v. (toegedichte) Gülenisten: soepel omgaan met 'geringe indicaties'

Er is *niet* geconcludeerd dat in Turkije sprake is van groepsvervolging van (toegedichte) Gülenisten, aangezien het AAB de mogelijkheid open houdt dat in individuele gevallen geen sprake is van vervolging. Het gaat hier echter om uitzonderingen. Het AAB merkt immers op dat sinds de coup poging in 2016 'de jacht op de Gülenbeweging' de belangrijkste prioriteit voor de Turkse regering onder leiding van president Erdogan is. Aangezien sprake is van een risicogroep, zijn geringe indicaties, die de vreemdeling met geloofwaardige en individualiseerbare verklaringen aannemelijk moet maken, voldoende om een vrees voor vervolging aannemelijk te maken. Het ambtsbericht schetst echter een dusdanig diffuse en willekeurige situatie dat er, in geloofwaardige zaken, ook indien geen sprake is van geringe indicaties, al snel een risico op vervolging zal moeten worden aangenomen. Dit betekent dat slechts zaken, waarin uit het individuele asielrelaas blijkt dat de vreemdeling niet zal worden blootgesteld aan vervolging, niet tot een inwilliging zullen leiden. Dit is ook in lijn met de bovengenoemde jurisprudentie van de Afdeling.

Beoordeling of sprake is van vluchtelingrechtelijke vervolging

Niet alle strafrechtelijke en andersoortige maatregelen, zoals ontslag, het opleggen van een boete of een voorwaardelijke straf etc., kunnen gekwalificeerd worden als vluchtelingrechtelijke vervolging. Dit geldt in het bijzonder bij maatregelen tegen relatief kleine vergrijpen, zoals belediging van de President en uitingen op sociale media. Met verwijzing naar het algemene beleid (VC C4.4.3) dient per zaak beoordeeld te worden of van vluchtelingrechtelijke vervolging sprake is.

Wanneer Gülen-zaken afwijzen?

Gelet op het willekeurige optreden van de Turkse autoriteiten en het zeer grote aantal (toegedichte) Gülen-aanhangers die zijn (en nog steeds worden) gearresteerd, zal in een zaak, waarin een beroep gedaan wordt op (toegedichte)

banden met de Gülenbeweging, in de praktijk al snel een risico op vervolging moeten worden aangenomen.

10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d ;
- 10.2.d en 10.2.d ;
- 10.2.d en 10.2.d ;
- 10.2.d en 10.2.d ;
- 10.2.d en 10.2.d ;
- 10.2.d en 10.2.d ;

Indicatoren (toegedichte) Gülen-aanhangers

De aanvrager dient aannemelijk te maken dat hij Gülen-aanhanger is en dat dat bekend is bij de autoriteiten/aannemelijk is dat dat bekend zal worden bij de autoriteiten óf dat hij hiervan beschuldigd wordt. De onderstaande indicaties zeggen iets over de geloofwaardigheid van het element Gülen-aanhanger. Er hoeft niet aan alle onderstaande criteria te worden voldaan - vaak zijn één of meerdere van deze indicatoren van toepassing. In het algemeen hebben Gülenisten daarnaast meerdere documenten die meerdere indicaties onderbouwen.

10.2.d en 10.2.d

10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d

---

3 AAB, p. 33: "Ook het gegeven dat iemand zijn kinderen naar een school van de Gülenbeweging stuurde, hoeft voor de Turkse overheid geen indicatie te zijn dat iemand een Gülenist is."

- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d
- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d

- 10.2.d en 10.2.d

Familieleden met (vermeende) betrokkenheid bij coupoging en/of Gülen-beweging
Het is afhankelijk van een individuele toets of een afgeleide status wordt verleend of een zelfstandige status. Indien het gezinslid geen substantiële problemen heeft

ondervonden én het ook niet aannemelijk is dat hij/zij die gaat ondervinden, kan, indien voldaan wordt aan de voorwaarden, volstaan worden met verlening van een afgeleide status aan het gezinslid. Uit informatie van TOELT d.d. december 2019 (V1-92745064354) blijkt echter ook dat het bekend is dat de Turkse overheid maatregelen neemt tegen gezinsleden van een vermeend Gülenist en in sommige gevallen kan de overheid ook overgaan tot strafrechtelijke vervolging. Dit gebeurt niet alleen in de gevallen dat een vermeend Gülenist het land heeft ontvlucht, maar ook in gevallen dat de vermeend Gülenist in detentie zit. Het is ook bekend dat familieleden van Gülenisten gearresteerd en gedetineerd zijn. Ook ervaren gezinsleden van vermeend Gülenisten druk vanuit de sociale omgeving. Sociale uitsluiting, discriminatie en stigmatisering is een veel voorkomend verschijnsel. Op basis van deze en eerdere informatie (zoals het AAB van 31 oktober 2019) kan bij volwassen familieleden, die zelf geen Gülen-aanhanger zijn, indien er aanleiding is aan te nemen dat zij te vrezen hebben vanwege een toegedichte politieke overtuiging/activiteiten, een zelfstandige status worden verleend op grond van artikel 29, lid 1, onder a, op basis van 'guilt by association or collective guilt'.

Gülenisten die in een derde land hebben verbleven

Zoals in het AAB wordt beschreven, zijn verschillende Turkse overheidsdiensten betrokken bij het ontmantelen van netwerken en het verzamelen van informatie over Gülenisten in het buitenland en vroeg de Turkse regering overheden van andere landen om vermeende Gülenisten uit te leveren. Er zou sprake zijn geweest van de terugkeer/deportatie van Gülenisten (m.n. leraren) uit verschillende landen, waaronder Kosovo, Moldavië en Pakistan.

- Vrees voor vervolging kan dus ook aannemelijk zijn in gevallen waarin de vreemdeling de afgelopen jaren niet Turkije heeft gewoond, maar waarin sprake is van betrokkenheid bij een instantie/organisatie/onderwijsinstelling die is gelieerd aan de Gülen-beweging in het buitenland.
- In individuele gevallen dient beoordeeld te worden of betrokkene afdoende bescherming als vluchteling in het betreffende derde land heeft gehad /kan verkrijgen. Zie daarvoor het SUA Informatiebericht 2018/36, https://ind.pucoverheid.nl/doc/PUC_9707470000_1/1/ en de SUA Informatieberichten met de beoordeling van derde landen als veilig derde land. Bij de beoordeling of een derde land voor betrokkene als 'veilig derde land' kan worden aangemerkt dient rekening gehouden te worden met het feit dat het hier om een specifieke categorie personen gaat, ook gelet op de druk die Turkije uitoefent op derde landen om deze personen aan Turkije uit te leveren.

Andere categorieën (toegedichte) opposanten

De risicogroep is in het landenbeleid als volgt gedefinieerd: 'personen die actief zijn in de politiek, journalistiek, of op het gebied van de mensenrechten, daarbij significant kritiek uiten op de autoriteiten en om die reden in de negatieve aandacht van de autoriteiten staan'. In de brief aan de Tweede Kamer wordt in dit verband verwezen naar toegenomen strafvervolging van journalisten, schrijvers, leraren, rechters, vakbondsleden, mensenrechtenactivisten, (sociale) mediagebruikers, oppositieleden en andere burgers, wegens kritiek op overheidsbeleid en belediging van de president, alsook naar het feit dat advocaten het risico liepen zonder bewijs geassocieerd te worden met de gestelde misdrijven van hun cliënten en dat organisaties van het maatschappelijk middenveld onder druk staan.

Toelichting

- De bovengenoemde risicogroep dient breed te worden uitgelegd. Uit de brief aan de Tweede Kamer en het AAB blijkt immers dat het hierbij om uiteenlopende categorieën personen gaat. Zo blijkt uit het AAB dat de regering de buitengewone bevoegdheden onder de noodtoestand (die grotendeels ook na de noodtoestand bleven bestaan doordat de president meer bevoegdheden kreeg toebedeeld) niet alleen tegen de Gülenbeweging gebruikte, maar deze ook meer in het algemeen inzette tegen terrorisme of organisaties die de Turkse overheid beschouwt als terroristisch en dat deze bevoegdheden bijvoorbeeld werden gebruikt ter bestrijding van de politieke oppositie, waaronder ook de Koerdische. Zoals in het AAB vermeld, is in de periode na de poging tot staatsgreep de al erg brede en vage omschrijving van terrorisme aanzienlijk verder verbreed.
- De overheid richtte zich op mensen die beschouwd werden als leden van of personen die samengewerkt hadden met terroristische organisaties of structuren, entiteiten of groepen waarvan de Nationale Veiligheidsraad oordeelde dat zij betrokken waren bij activiteiten gericht tegen de nationale veiligheid. Tevens werden vele strafzaken gestart wegens belediging van de President.

T.a.v. deze categorieën: toetsen vrees bij terugkeer

Ook voor personen die tot deze andere categorieën (toegedichte) opposanten behoren – geldt, evenals voor de (toegedichte) Gülen-aanhangers, - een grote mate van willekeur voor wat betreft strafvervolging en overige consequenties. ^{10.2.d en 10.2.g}

Ook voor deze categorieën geldt echter dat niet alle strafrechtelijke en andersoortige maatregelen, zoals ontslag, het opleggen van een boete of een voorwaardelijke straf etc., gekwalificeerd kunnen worden als vluchtelingrechtelijke vervolging. Dit geldt in het bijzonder bij maatregelen tegen relatief kleine vergrijpen, zoals belediging van de President en uitingen op sociale media. Met verwijzing naar het algemene beleid (VC C4.4.3) dient per zaak beoordeeld te worden of van vluchtelingrechtelijke vervolging sprake is.

Risico-categorieën

(Zie voor een uitgebreide beschrijving het AAB, hieronder volgen de belangrijkste punten), onderstaande categorieën overlappen elkaar deels.

Politieke opposanten;

Er werden maatregelen (o.a. ontslag) genomen tegen Koerdische burgemeesters en dorpshoofden/muhtars. HDP-parlementariërs, (loco) burgemeesters en gemeenteambtenaren in het oosten en zuidoosten en honderden andere HDP-medewerkers zaten gedetineerd in heel Turkije op verdenking (of op basis van een vonnis) van banden met of lidmaatschap van de PKK. Ook sommige gezagdragers en parlementariërs van andere oppositiepartijen, zoals de CHP, werden ontslagen of beschuldigd (en veroordeeld) wegens banden met terreurgroepen.

Journalisten en media-medewerkers;

Onafhankelijke journalisten lopen het risico op arrestatie en strafvervolging indien zij zich kritisch uitlaten over het handelen van de overheid, onder meer op basis van 'guilt by association' aan een terroristische organisatie of betrokkenheid bij de poging tot staatsgreep en worden zonder duidelijke bewijslast vastgezet.

Mensenrechtenverdedigers;

De aanvallen van de Turkse overheid (o.a. intimidatie, gewelddadige aanvallen, bedreigingen, annulering van paspoorten, uitreisverbod, juridische vervolging, langdurige willekeurige detentie en mishandeling, instellen van een onderzoek naar vermeende banden met terroristische organisaties zonder dat daar enige grond voor lijkt te zijn) waren gericht op onder meer demonstranten, vakbondsleden, journalisten, advocaten, academici en medewerkers van NGO's.

Advocaten;

Advocaten, in het bijzonder in strafzaken, liepen het risico door de overheid zonder bewijs geassocieerd te worden met de gestelde misdrijven van hun cliënten en werden beschuldigd van lidmaatschap/banden met Gülenbeweging, PKK, verboden linkse groepen, ISIS of betrokkenheid bij de poging tot staatsgreep.

Organisaties van het maatschappelijk middenveld;

De regering sloot duizenden verenigingen, stichtingen, vakbonden en andere organisaties van het maatschappelijk middenveld, als behorend tot of banden hebbend met een terroristische organisatie. Personen die zich inzetten voor deze organisaties lopen het risico op arrestatie en strafvervolging indien zij zich kritisch uitlaten over het handelen van de overheid.

Schrijvers; leraren; academici; vakbondsleden;

Kader en leden van sommige vakbonden werden geconfronteerd met willekeurige ontslagen, intimidatie en detentie wegens verschillende soorten geweldloze vakbondsactiviteiten.

(Sociale) mediagebruikers;

Duizenden mensen in Turkije werden geconfronteerd met strafrechtelijk onderzoek in verband met berichten die ze op sociale media hadden geplaatst.

Andere burgers, onder wie kinderen;

Ook andere burgers, onder wie kinderen, dan personen behorend tot de bovengenoemde categorieën, konden geconfronteerd worden met strafrechtelijk onderzoek wegens kritiek op de overheid, vermeende banden met terroristische organisaties of belediging van de president.

Personen die beschuldigd werden van belediging van de president;

Er was sprake van toename in strafvervolging van journalisten, schrijvers, sociale mediagebruikers en andere burgers (onder wie kinderen) wegens belediging van de president. Veel van die zaken resulteerden in gevangenisstraf, voorwaardelijke gevangenisstraf of in boetes. Het ging sedert augustus 2014 om meer dan 66.000 strafrechtelijke onderzoeken, die tot 12.000 rechtszaken leidden, waarbij de aanklacht soms draaide om het re-tweeten en liken van berichten. In het geval van een eerste overtreding, legt de rechtbank meestal een voorwaardelijke straf op.

Rechters; militairen; politie; ambtenaren; leraren;

(betref niet alleen personen in actieve dienst maar ook anderen zoals gepensioneerde politieagenten en militairen).

Het AAB maakt melding van massale ontslagen en dat willekeurige ontslagen verschillende negatieve gevolgen hebben voor de personen die hun banen verloren en voor hun families, zoals dat zij alle mogelijkheden werden ontnomen om binnen hun beroepsgroep aan de slag te kunnen, verlies van hun secundaire arbeidsvoorwaarden zoals huisvesting en gezondheidszorg, ernstige beperking voor de betrokkenen en hun families om in hun levensonderhoud te voorzien en sociale

isolatie en stigmatisering doordat de namen van de ontslagen personen gepubliceerd werden.

Minderjarige kinderen

Bij inwilliging van de hoofdpersoon krijgen minderjarige kinderen in de regel een afgeleide vergunning ogv artikel 29 lid 2 sub a Vw, tenzij aannemelijk is gemaakt dat hij/zij in de negatieve aandacht staat of komt te staan van de Turkse autoriteiten, dan kan er een vergunning worden verleend op grond van artikel 29 lid 1 sub a Vw. Let erop dat het een individuele beoordeling betreft en dat alle relevante omstandigheden hierbij een rol spelen.

3. Afstemming

Dit bericht is afgestemd met DMB, JZ en A&B.